

IZ POLJOPRIVREDE STRANIH ZEMALJA

Inž. Pavao Krišković

Republički sekretarijat za poljoprivredu — Zagreb

NEKA ZAPAZANJA O VOČNJACIMA NA PODRUČJU RAVENNE — ITALIJA

Prolazeći Italijom posjetio sam voćnjake na području Ravenne pa ću iznijeti zapažanja za koja smatram da će biti interesantna i korisna za naše voćarske stručnjake.

Nizinsko područje Ravenne proteže se do Jadranskog mora. Zbog visoke podzemne vode na tom području, koja je često i zaslanjena — bočata, potrebna je posebna tehnika za odslanjivanje terena kod pripreme tla za podizanje voćnih nasada.

Tu su velike površine zasađene breskvama, kruškama i jabukama. Sudeći po razvijenosti voćaka, na ovom području dobro uspijevaju breskve. Uzgojni oblik bresaka je uglavnom čašoliki-kupasti sa tri podjednako razvijene osnovne grane. Kod ostalih vrsta prevladava »palmeta s kosim granama« prema sistemu Bal-dasarri.

Na tom području su posebno interesantni nasadi — Azienda Zootecnica Ravennana. Njima stručno rukovodi dr A. Ricci, poznati pobornik **uzgoja voćaka bez reza**. Prema njegovom mišljenju voćke treba rezati (ukoliko je to uopće potrebno) u zeleno, da rezom nastala oštećenja budu što manja i da što prije zarastu. Ovako uzgajane voćke prije i redovitije rode bez izrazito naglašene alternativnosti, zato što se prije uspostavi ravnoteža između nadzemnih dijelova i korijena.

On je uveo posebnu tehniku rovašenja voćaka, kojom se služi kad je potrebno da na željenom mjestu izbije grana.

Upravo sada uvodi sistem održavanja tla mulčiranjem. Kako je ovaj posao tek u začetku, nema za sada nekih osobitosti, koje bi se mogle posebno istaknuti.

Na ovom području se provode intenzivne mjere zaštite voćaka protiv bolesti i štetnika. Ove je godine, radi mnogo oborina za vrijeme vegetacije, prskano 22 puta raznim pesticidima. Unatoč tako velikog broja prskanja uspjeh nije postignut, što se moglo zapaziti po lišću krušaka zaraženom gljivičnim bolestima.

U posljednje vrijeme opažena su mnoga oštećenja na listu od tzv. *minera* (Cemistoma Scitela Zeit), kako na ovom tako još više na području Ferrare. Ovo se pripisuje intenzivnim mjerama prskanja kemijskim sredstvima, uslijed čega su uništeni prirodni neprijatelji *minera*-predatori — a do sada upotrebljavana sredstva ne zaštićuju voćke protiv ovog štetnika.

Troškovi zaštite voćaka — prskanja i sredstava — iznose na godinu oko 150.000 lira, a ukupni troškovi održavanja po 1 ha cca 300—350.000 lira.

Kako je već prije spomenuto, uzgojni oblik, koji prevladava na ovom području, jest »palmeta s kosim granama« (Palmetta regolare i irregolare ovisno o upotrebljenoj podlozi).

Da bi učinio usporedbu i istaknuo prednost uzgoja »palmete s kosim granama« pred uzgojem po sistemu Bouchè Thomas, dr A. Ricci je zasadio manji broj krušaka sorte Passa — Crasanna po sistemu Bouchè Thomas, odnosno on je smatrao da su sađene po tome sistemu.

O tako posađenim voćkama govorili su mi mnogi kolege, koji su posjetili tamošnje voćnjake, tvrdeći da su vidjeli taj sistem uzgoja na području Ravenne i da taj način sađenja ne predstavlja uzgojni oblik, kome bi u našoj praksi trebalo posvetiti posebnu pažnju.

Kako sam po sistemu uzgoja Bouché Thomas zasadio 1 ha pokusnog nasada šljiva na Poljoprivrednom dobru Jabukovac — Našice, 1 ha maraske na Poljoprivrednom dobru Smilčić — Zadar 1960. godine a i prije toga jabuke, kruške, trešnje, višnje, kajsije, breskve i orah i kroz proteklo vrijeme mogao ustanoviti da se navedeni sistem pokazao vrlo uspješan za sve navedene vrste voćaka, to me je posebno interesirao nasad krušaka zasađen po tom sistemu u Ravenni.

Sl. 1 — Kruške zasađene u Ravenni
(na slici je dr A. Ricci, koji je voćke zasadio misleći da je to sistem »Bouché-Thomas«)

Zamolio sam dr A. Riccia da mi pokaže svoj nasad i odmah sam ustanovio da te kruške nisu zasađene po principima sistema uzgoja Bouché Thomas. One su posađene:

1. pod kutom cca 45° (B. Thomas sadi pod kutom 30°);
2. cijepljeno se mjesto nalazi izvan tla, radi čega su voćke ostale kržljave; (B. Thomas sadi cijepljeno mjesto pod zemljom);
3. isto tako postupak s voćkama nakon sadnje ne odgovara principima uzgoja navedene metode.

O mojim zapažanjima odmah sam obavijestio dr. Riccia i zamolio ga, da kaže svima onima koji će posjećivati ove nasade, da je imao namjeru da posadi voćke po spomenutoj metodi, ali da je dobio dosada neutvrđeni sistem uzgoja.

Ovo sam učinio zato, što su mnogi posjetioci na temelju toga nasada dobivali krivu predodžbu o spomenutom sistemu uzgoja.

Kako bi se mogao zauzeti pravilan stav o prednostima i nedostacima pojedinih sistema uzgoja, potrebno je u prvom redu dobro poznavati sistem uzgoja čije se rezultate namjerava međusobno uspoređivati, a toga ovdje nije bilo.

U diskusiji sam naglasio dr Ricciu da sam uvjeren o prednostima uzgoja voćaka po sistemu Bouché Thomas, pred sistemom uzgoja voćaka »palmete s kosim granama« i naveo razloge.

1. Kod sistema B. Thomas olakšana je berba voća, jer visina krošnje iznosi svega oko 2,5 m, a kod »palmete s kosim granama« 4,5 i više metara ovisno o vrsti i upotrebljenoj podlozi. Ovo je naročita prednost kod velikih voćnih plantaža 100, 200 i više ha, koje mi podižemo u Jugoslaviji. To možda i nije tako velika prednost kod manjih uzgajivača na području Ferarre sa 4,5 ili više ha.

2. Također je olakšano suzbijanje bolesti i štetnika.

Sl. 2 — Šljive zasađene po sistemu uzgoja »Bouchè Thomas« stare 3 godine
Na PD Jabukovac — Našice

3. Radi nepostojanja okomito uvis rastuće provodnice, nije izražen »zakon polariteta«, koji naročito djeluje u punoj svojoj vrijednosti, do dolaženja voćaka u puni rod, a i kasnije uvjetuje alternativnost u rađanju voćaka.

4. Pitanje podloge ne postavlja se tako oštro.

5. Moguće je zasaditi veći broj voćaka na jedinicu površine, što povećava prinose.

Radi tih prednosti uzgoj voćaka po sistemu Bouchè Thomas proširio se već dosada u mnogim zemljama: Belgija, Švicarska, Holandija, Alžir, Tunis, Maroko, USA i drugdje.

Na temelju rezultata dobivenih iz komparativnog pokusa o uzgoju voćaka po sistemu »palmeta s kosim granama« i sistema Bouchè Thomas, koji su u Mađarskoj na imanju Szigetcsepen 1960. godine postavili dr Ferenc Gyuro i Thomas Bruner, utvrđene su velike prednosti uzgoja voćaka po sistemu Bouchè Thomas (rezultati su objavljeni u godišnjaku L'Academie Horticole Budapest Vol XXVI — 1962.) Poslije toga počela se ta metoda uzgoja u Mađarskoj naglo širiti.

Prema dobivenim informacijama, nasade u Francuskoj, uzgajane po metodi Bouchè Thomas, posjetili su mađarski voćarski stručnjaci, a sada su na specijalizaciji u Angersu dva mađarska inženjera agronomije.

Radi boljeg uvida u nasad voćaka, za koji se tvrdilo da predstavlja sistem uzgoja voćaka po metodi Bouchè Thomas na području Ravenne, objavljujemo fotografiju na kojoj se vidi dr Ricci pored nasada za koji je on smatrao da je posaden po tom uzgojnom sistemu.

Sl. 3 — Kruške zasađene u Ravenni po sistemu uzgoja »Baldasari-palmeta s kosim granama«

Objavljujemo također fotografiju šljiva na Poljoprivrednom dobru Jabukovac Našice, koja prikazuje šljive u trećoj godini starosti koje sam posadio po metodi uzgoja Bouchè Thomas.

Za usporedbu objavljujemo i sliku na kojoj se vidi kruška uzgojena po sistemu »palmete s kosim granama«, snimljenu u Italiji.